

bet af sommeren tage initiativ til nærmere drøftelser herom med bl.a. Dommerforeningen.

Et lignende behov for nærmere overvejelser gælder flere af reformforslagene. Hertil kommer, at Dommerforeningen har foreslået en generel reform af den civile retspleje.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der bør igangsættes et arbejde med mere generelle og overordnede overvejelser af den civile retspleje. Justitsministeriet overvejer for tiden strukturen for et sådant arbejde, som vil blive meget omfattende og involvere mange former for sagkundskab og interesser.

Omvendt er der – bl.a. i lyset af dommen fra Menneskerettighedsdomstolen i Blødersagen, der er beskrevet under pkt. 3.1., og sådan som også Dommerforeningen og Advokatrådet har peget på – behov for at understrege, at tidsforbruget ved behandlingen af civile retssager skal være rimeligt.

Justitsministeriet finder derfor, at der uanset planerne om mere generelle overvejelser om behandlingen af civile retssager allerede nu bør tages initiativer, der kan sikre en hurtigere behandling af civile retssager. Derfor fremsættes dette lovforslag, der til dels bygger på tanker og forslagene i nogle af reformforslagene fra Advokatrådet og Dommerforeningen. De enkelte forslag i lovforslaget er beskrevet nærmere nedenfor under pkt. 4.

3. Den europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis vedrørende sagsbehandlingstiden i civile sager.

3.1. Menneskerettighedsdomstolens dom i »Blødersagen«

Den 8. februar 1996 afsagde Den europæiske Menneskerettighedsdomstol dom i den såkaldte »Blødersag«.

Sagen drejede sig om, hvorvidt den danske stat ved behandlingen af en civil retssag om erstatning til blødere, der var blevet smittet med HIV ved blodtransfusioner på danske hospitaler, havde overtrådt artikel 6, stk. 1, 1. pkt., i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Efter denne bestemmelse har enhver ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en ... domstol ..., når der skal træffes afgørelse i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser.

Den civile retssag var anlagt ved Østre Landsret den 14. december 1987 af Bløderforeningen mod Sundhedsministeriet, Sundhedsstyrelsen og Novo Nordisk A/S. Under landsrettens behandling blev sagen i en lang række tilfælde udsat efter parternes advokaters samstemmende anmodninger herom.

Udsættelserne var bl.a. begrundet i, at der var uenighed om Bløderforeningens kompetence til at anlægge sagen, hvorefter der i en periode på ca. 2 år var spørgsmål om enkeltpersoners indtræden i sagen som sagsøgere. Endvidere blev sagen bl.a. udsat af hensyn til opgørelse og stillingtagen til de konkrete erstatningskrav, der først fremkom i juni 1993, og fordi der i mere end to år var forhandlinger om indhentelse af sagkyndige lægefaglige erklæringer.

Sagen blev i marts 1994 berammet til domsforhandling i perioden november 1994 til januar 1995, og landsretten afsagde dom i sagen den 14. februar 1995. Ved dommen blev NovoNordisk A/S frifundet. Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen fandtes at have handlet uagtsomt i en periode og blev dømt til at betale en erstatning på knap 19.000 kr. til én af de i alt 8 blødere, som landsretsdommen vedrørte.

Østre Landsrets dom blev af tre af sagsøgerne i april 1994 anket til Højesteret. Højesterets flertal fandt, at Sundhedsstyrelsen havde begået en klar fejl og tilkendte derfor en sagsøger erstatning med knap 230.000 kr. Da fejlen ikke havde haft betydning for smitten af de 2 andre sagsøgere, stadfæstedes landsrettens dom for så vidt angår dem. Højesterets dom er afsagt den 3. oktober 1996.

I august 1992 klagede sagsøgerne til Menneskerettighedskommissionen og anførte, at retssagen ikke var blevet behandlet inden en rimelig frist, jf. menneskerettighedskonventionens artikel 6. Kommissionen fandt enstemmigt, at der var sket en krænkelse af denne bestemmelse i forhold til 8 klagere (herunder et ægtepar som forældre til en bløder, der døde i august 1992), men ikke i forhold til 2 klagere.

Ved Menneskerettighedsdomstolens afgørelse af 8. februar 1996 fandt 6 dommere, at der var sket en krænkelse af retten til at få sagen behandlet inden en rimelig tid for 8 klagere, der var indtrådt i sagen i november 1989, men ikke for 2 klagere, som var indtrådt i sagen i marts 1990. 3 dommere fandt ikke, at der var sket en krænkelse af konventionen.

Flertallet udtalte bl.a., at klagerne i væsentlig grad selv havde medvirket til, at sagen trak i langdrag. Endvidere anerkendte domstolen sagens kompleksitet, men fandt ikke, at denne alene kunne begrunde den lange sagsbehandlingstid. Domstolene medgav også, at det havde været vanskeligt for de danske myndigheder at tilgodese kravet om en rimelig sagsbehandlingstid.

Alligevel fandt domstolen ikke, at der blev udvist den helt særlige omhu (exceptional diligence) for at fremme sagen, som sagens specielle karakter krævede, fordi der var tale om personer, der led af en uhelbredelig sygdom og havde en forkortet levetidsfor-